

Dosarul nr. 3ra-886/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (T. Avasiloaie)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, S. Iorgov, V. Cotorobai)

DECIZIE

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând recursul depus de Ministerul Apărării al Republicii Moldova,
Marele Stat Major al Armatei Naționale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova, Marelui Stat
Major al Armatei Naționale cu privire la anularea ordinelor, restabilirea în funcția
anterior deținută și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, și cererea de
chemare în judecată depusă de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al
Republicii Moldova cu privire la recunoașterea ilegalității și declarării nulității
ordinelor, restabilirea în funcția anterior deținută, repararea prejudiciului material și
moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat
Major al Armatei Naționale și s-a menținut hotărârea din 17 decembrie 2019 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 18 decembrie 2017, Ion Bontea a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Marelui Stat Major al
Armatei Naționale cu privire la anularea ordinelor, restabilirea în funcția anterior
deținută și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii, reclamantul Ion Bontea a indicat că fiind în funcția de
comandant al Centrului militar al mun. Chișinău, grad locotenent- colonel, prin
ordinul șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale nr. 131 din 04 decembrie
2017, a fost sancționat disciplinar pentru neglijența admisă în cadrul executării
obligațiilor funcționale, controlului slab asupra respectării procedurii prevăzute de

legislația în vigoare cu privire la recrutare-încorporare și încorporarea unui recrutar cu probleme de sănătate, în serviciul militar în termen, cu aplicarea sancțiunii disciplinare „retrogradare în funcție cu o treaptă” în temeiul art. 57 lit. c) al Regulamentului disciplinei militare ale Forțelor Armate ale Republicii Moldova.

Reclamantul a relatat că conform legislației, starea de sănătate se stabilește de Comisia medico-militară în cadrul comisiei de încorporare, președintele căreia este viceprimarul mun. Chișinău, care a făcut o concluzie că recrutarul xxxxxxxxxxxxxx, este apt pentru serviciul militar și necesită a fi încorporat în Forțele Armate. Astfel, recrutarul satisface serviciul militar până în prezent.

Reclamantul a precizat că în scopul executării ordinului șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale nr. 131 din 04 decembrie 2017, a fost emis ordinul nr. MA nr. 2- 0138 din 11 decembrie 2017, prin care a fost numit în funcția de comandant batalion 13, infanterie Brigada I Infanterie Motorizată, orașul Bălți, deși întreaga sa familie locuiește în mun. Chișinău. Astfel, reclamantul a invocat că ordinul enunțat este neîntemeiat și care îl retrogradează din funcția anterior deținută, cu trei trepte, contrar prevederilor legale.

Reclamantul Ion Bontea a solicitat anularea ordinelor nr. 131 din 04 decembrie 2017 a șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale a Republicii Moldova și nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017, restabilirea în funcția anterior deținută de comandant Centrul militar al mun. Chișinău și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 10 august 2018, Ion Bontea a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat anularea: ordinului șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale a Republicii Moldova nr. 131 din 04 decembrie 2017, ordinului comandantului Centrului militar al mun. Chișinău nr. 254 din 26 decembrie 2017, ordinului comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată nr. 299 din 27 decembrie 2017, restabilirea în funcția anterior deținută de comandant Centrul militar al mun. Chișinău și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.77, Vol.I).

La 10 iulie 2018 Ion Bontea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova, prin care a solicitat declararea nulității ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr. 457 din 14 iunie 2018, privind aplicarea sancțiunilor disciplinare - eliberarea din serviciul militar înainte de expirarea contractului și eliberarea din serviciul militar în baza pct. 140 lit. k), obligarea Ministrului Apărării al Republicii Moldova să-l restabilească în funcția de comandant al batalionului 13, brigada 1 infanterie motorizată al Armatei Naționale a Republicii Moldova, repararea prejudiciului material, prin achitarea drepturilor salariale ratate compensarea cheltuielilor de judecată și repararea prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei.

În susținerea cererii de chemare în judecată, reclamantul Ion Bontea a relatat că, prin ordinul Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr. 457 din 14 iunie 2018 „cu privire la admiterea de către fostul comandant al Centrului militar al mun. Chișinău a încălcării legislației care a contribuit la săvârșirea infracțiunii și sancționarea vinovaților”, în baza art. 57 lit. e) al Regulamentului disciplinei militare al Forțelor Armate, i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară eliberarea din serviciul militar înainte de expirarea contractului și eliberarea din serviciul militar în baza punctului 140 lit. k), pe motivul comiterii delictelor ce discreditează titlul de militar al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele

Armate, pentru neglijența admisă în cadrul executării obligațiilor funcționale, controlul slab asupra respectării procedurii prevăzute de legislația în vigoare cu privire la blanchetele de strictă evidență, ordinea de perfectare și de eliberare a documentelor de evidență militară, încălcarea prevederilor paragrafului IV, pct.30 și 32, pct.2 al anexei 6 a ordinului Ministrului Apărării nr. 70 din 25 februarie 2013, pct. 15(3), pct.116 (8) lit. b) ale Regulamentului serviciului interior al Forțelor Armate, de asemenea pct. 4, 5 lit. c), k), m).

La caz, Ion Bontea a notat că, în cadrul unor acțiuni anticorupție desfășurate de către Procuratura Anticorupție în cadrul Centrului militar al mun. Chișinău, au fost reținute persoane publice din cadrul Centrului militar, iar în rezultatul urmăririi penale, procurorul anticorupție a întocmit sesizarea nr. 5153 din 21 mai 2018, prin care s-a solicitat să fie sancționat disciplinar, deoarece la 30 octombrie 2017 ar fi aprobat perfectarea și eliberarea livretului militar nr.325801 în lipsa documentarului medical al titularului acestuia.

Reclamantul a precizat că din sesizarea Procuraturii Anticorupție nr. 5153 din 21 mai 2018 reiese că abaterea imputată, adică semnarea livretului militar a avut loc la 30 octombrie 2017, iar sesizarea de la Procuratura Anticorupție a parvenit la Ministerul Apărării la data de 21 mai 2018, pe când sancțiunea i-a fost aplicată la 14 iunie 2018, adică după 7 luni și 14 zile, deși conform art. 67 din Legea nr. 52 din 02 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare, sancțiunea nu se aplică mai târziu de 6 luni de la data comiterii pretinsei abateri disciplinare.

Reclamantul Ion Bontea, a menționat că după parvenirea sesizării la Ministerul Apărării al Republicii Moldova a fost chemat la Direcția Inspecție Generală a Ministerului Apărării, unde a explicat că nu este vinovat și în privința sa nu este pornită cauză penală. Iar, în cauza penală pornită de Procuratura Anticorupție a fost audiat în calitate de martor.

În opinia reclamantului, ordinul Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr. 457 din 14 iunie 2018, este ilegal și neîntemeiat, deoarece înainte de a fi sancționat, nu a fost prezentat la Comisia de atestare, regulă obligatorie pentru eliberarea din funcție în baza acestui temei, astfel fiind încălcate prevederile punctului 140 lit. k) al Hotărârii de Guvern Nr. 941 din 17 august 2006 privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate și dreptul său la apărare. Drept urmare, în legătură cu concedierea ilegală reclamantul a invocat cauzarea prejudiciului material și moral, ce se manifestă prin suferințele psihice și morale trăite, precum și necesitatea apelării la serviciile avocatului pentru a se adresa în instanța de judecată întru restabilirea drepturilor sale legitime, ce au fost lezate prin ordinul contestat.

La 10 august 2018 Ion Bontea, a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat declararea nulității: ordinului Ministrului Apărării nr. 457 din 14 iunie 2018 privind aplicarea sancțiunii disciplinare - eliberarea din serviciul militar înaintate de expirarea contractului și eliberarea din serviciul militar în baza pct. 140 lit. k), ordinului Ministrului Apărării nr. 092 din 04 iulie 2018, cu privire la eliberarea în rezervă a lui Ion Bontea, ordinului nr. 174 a Comandantului Brigăzii I Infanterie Motorizată din 26 iulie 2018, prin care s-a exclus Ion Bontea din lista nominală a unității și de la toate drepturile de asigurare începând de la 26 iulie 2018 și îndreptarea pentru a fi trecut în evidență militară în Centrul Militar mun. Chișinău obligarea Ministrului Apărării al Republicii Moldova să-l restabilească în funcția de

comandant al batalionului 13, brigada I Infanterie Motorizată al Armatei Naționale al Republicii Moldova și încasarea de la Ministerul Apărării în beneficiul său a prejudiciului material constituit din achitarea drepturilor salariale ratate, cheltuieli de judecată și asistență juridică și a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei (f.d. 103-104, Vol. I).

La 25 octombrie 2018 Ion Bontea a depus cerere privind conexarea cauzelor civile, prin care a solicitat transmiterea cu propunere de conexare a dosarului civil nr. 12-3-60048-11092019 la dosarul nr. 12-2-85691-27122017, pentru a asigura examinarea acestora într-o singură procedură (f.d. 112, Vol.I).

Prin încheierea din 19 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a conexat dosarul nr. 3-838/2018 la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova privind anularea actelor administrative, cu dosarul nr. 3-1814/2017 la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova, Marelui Stat Major al Armatei Naționale privind contestarea actelor administrative, cu examinarea într-o singură cauză civilă cu nr. 3-1814/2017 (f.d.82-83, Vol.I).

La 25 februarie 2019 Ion Bontea și-a mai concretizat odată pretențiile, astfel ultimele sale solicitări fiind, recunoașterea ilegalității și declararea nulă a ordinului Ministrului Apărării nr. 457 din 14 iunie 2018 privind aplicarea sancțiunii disciplinare eliberarea din serviciul militar înaintate de expirarea contractului și eliberarea din serviciul militar în baza pct. 140 lit. k), ordinului Ministrului Apărării nr. 092 din 04 iulie 2018, cu privire la eliberarea în rezervă a lui Ion Bontea, ordinului nr. 174 a Comandantului Brigăzii I Infanterie Motorizată din 26 iulie 2018, prin care s-a exclus Ion Bontea din lista nominală a unității și de la toate drepturile de asigurare începând de la 26 iulie 2018 și îndreptarea pentru a fi trecut în evidență militară în Centrul Militar mun. Chișinău, ordinului șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale a Republicii Moldova nr. 131 din 04 decembrie 2017, prin care i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară „retrogradarea în funcție cu o treaptă”, ordinului Ministrului Apărării nr. 2/0138 din 11 decembrie 2017, privind eliberarea sa din funcția deținută și numirea în funcția de treaptă inferioară - comandant Batalion 13 infanterie Brigada 1 infanterie motorizată, ordinului comandantului Centrului militar al mun. Chișinău nr. 254 din 26 decembrie 2017 cu privire la excluderea din lista nominală a Centrului militar, ordinului comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată nr. 299 din 27 decembrie 2017 cu privire la includerea în lista nominală a unității, obligarea Ministrului Apărării să-l restabilească în funcția anterior deținută și încasarea din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova a drepturilor salariale ratate, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6000 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei (f.d.124-126, Vol.I).

Prin hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea fiind anulat: pct.2 al ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr. 457 din 14 iunie 2018, prin care locotenent-colonelului Ion Bontea i s-a aplicat sancțiunea disciplinară „Eliberarea din serviciul militar înainte de expirarea contractului și eliberarea din serviciul militar în baza pct. 140 lit. k)” la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar a Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate.

S-a anulat pct. 18 al ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr.

092 din 04 iulie 2018, prin care locotenent-colonelul Ion Bontea, comandant batalion 13 infanterie Brigada 1 infanterie motorizată, a fost eliberat din serviciul militar prin contract în rezervă în baza pct. 140 lit. k), §7 al ordinului nr. 174 din 26 iulie 2018 al Comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată al Comandamentului Forțelor Terestre al Marelui Stat Major al Ministerului Apărării al Republicii Moldova și s-a restabilit Ion Bontea în serviciul militar prin contract.

S-a anulat pct. 2 al ordinului Ministerului Apărării al RM nr. 131 din 04 decembrie 2017, prin care locotent-colonelului Ion Bontea, comandant Centrul militar municipal Chișinău, i s-a aplicat sancțiunea disciplinară “retrogradarea din funcție cu o treaptă”, în temeiul art. 57 lit. c) al Regulamentului disciplinei militare a Forțelor Armate ale Republicii Moldova, ordinul Ministerului Apărării al Republicii Moldova, nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017, prin care locotenent - colonelul Ion Bontea, a fost eliberat din funcția deținută de comandant Centrul militar mun. Chișinău și numit în funcția de comandant Batalion 13 infanterie Brigada 1 infanterie motorizată, ordinul nr. 254 din 26 decembrie 2017 al Comandantului Centrului militar al mun. Chișinău al Ministerului Apărării al Republicii Moldova, s-a anulat §1 pct.1 al ordinul nr. 299 din 27 decembrie 2017 al Comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată și s-a restabilit Ion Bontea în funcția de comandant al Centrului militar al mun. Chișinău.

S-a obligat Ministerul Apărării al Republicii Moldova să calculeze și să-i achite lui Ion Bontea, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea modului de calculare a salariului mediu, despăgubirea de absență forțată de la muncă (din funcția de comandant al Centrului militar al mun. Chișinău) pentru perioada 11 decembrie 2017 - 17 decembrie 2019.

S-a încasat de la Ministerul Apărării al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Bontea cu titlul de compensare a prejudiciului moral suma de 15000 de lei și 6000 de lei ce constituie cheltuielile pentru asistența juridică acordată, în rest, acțiunea a fost respinsă (f.d. 118, Vol. II).

La 20 decembrie 2019, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f.d.120, Vol.II).

Prin decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale și s-a menținut hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova, Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la anularea ordinelor, restabilirea în funcția anterior deținută și compensarea cheltuielilor de asistență juridică și cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea ilegalității și declarării nulității ordinelor, restabilirea în funcția anterior deținută, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.169, Vol. II).

La 23 iulie 2020 Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale a depus recurs împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a

hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul Ministerul Apărării al Republicii Moldova a indicat că instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei.

Recurentul a menționat că în temeiul sesizării Procuraturii Anticorupție la data de 14 iunie 2018 a fost desfășurată ședința Comisiei de atestare a Marelui Stat Major al Armatei Naționale, urmare a căreia s-a propus aplicarea în privința locotenent-colonelului Ion Bontea a sancțiunii disciplinare „eliberarea din serviciul militar înainte de expirarea contractului” și eliberarea din serviciul militar în baza pct. 140 lit. k) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate.

Recurentul a mai menționat că pct.100 al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006, stipulează că concluziile comisiilor de atestare ale unităților militare poartă un caracter de recomandare, respectiv, Ministrul Apărării la emiterea ordinului de sancționare, a ținut cont de sesizarea Procuraturii Anticorupție, nota explicativă pe marginea subiectului abordat, depusă de intimat la data de 11 iunie 2018 și ulterior de concluziile comisiei de atestare.

Cu referire la termenul de aplicare a sancțiunii, recurentul consideră că sancțiunea disciplinară a fost aplicată cu respectarea termenului de prescripție prevăzut de art. 67 al Legii nr. 52 din 02 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare, care prevede expres situația din speță, și anume că: „Orice sancțiune disciplinară trebuie să fie aplicată nu mai târziu de 30 de zile de la data constatării încălcării sau abaterii, fără a lua în calcul timpul aflării militarului în misiune, în concediu, inclusiv în concediu de studii, ori al participării la o formă de perfecționare profesională peste hotarele Republicii Moldova. Sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii încălcării sau abaterii. În termenul indicat nu se include durata desfășurării procedurii penale.” Mai mult decât atât, sancționarea intimatului a fost solicitată expres în pct. 2 din interpelarea Procuraturii Anticorupție, anexată la dosar. Deci, aflarea intimatului sub urmărire penală și ulterior concediu nu se include în termenul de 30 zile și nu pot fi invocate prevederile art. 78 al Legii nr. 52 din 02 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare.

Recurentul consideră că ordinul Ministrului Apărării nr. 457 din 14 iunie 2018, privind aplicarea sancțiunii disciplinare a fost emis în strictă concordanță cu prevederile Legii și anume prevederile art. 15, 57, 67 al Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52 din 02 martie 2007, cu respectarea competenței și a procedurii stabilite, respectiv nu există temei juridic pentru anularea acestuia.

Recurentul consideră că decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond sunt neîntemeiate și susceptibile casării, din considerentul că instanțele ierarhic inferioare, la formularea soluției, în coraport cu circumstanțele cauzei, au apreciat părtinitor argumentele și probele invocate, au aplicat eronat prevederile legale care nu urmau a fi aplicate speței prevederile Codului muncii și respectiv au ignorat aplicarea prevederilor relevante, Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din

25 mai 2005, art. 4, art.5 lit.c), g), k), m) pct. 140 lit. h) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006, precum și a prevederilor art. 4 alin. (1) a Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245/2002, precum și art. 5 alin. (3) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, care reglementează îndeplinirea serviciului militar, ca o formă specială a serviciului public, fapt ce prezumă că în privința militarilor se aplică legislația specială, adică cea militară.

Mai mult, recurentul consideră neîntemeiate și pur declarative argumentele instanțelor ierarhic inferioare că normele Codului muncii stabilesc în mod expres angajarea, sancționarea, transferarea și eliberarea militarului prin contract, ori prevederile Codului muncii nu pot fi aplicate în speță, deoarece conform art. 4, art. 5 lit. c), g), k), m) pct. 140 lit. h) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006, Legii cu privire la statutul militar nr. 162 din 25 mai 2005, precum și prevederilor art. 4 alin. (1) a Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245 din 18 iulie 2002, serviciul militar este o formă specială a serviciului public, fapt ce prezumă că în privința militarilor se aplică legislația specială, adică cea militară.

Recurentul a notat că conform art. 5 alin. (3) din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală, iar în caz de divergență între o normă a actului legislativ general, în cazul dat Codul muncii, și o normă a actului legislativ special, legislația militară cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ se va verifica prin prisma Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă

legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Luând în considerare că recurentul Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale a luat cunoștință cu decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, la 26 iunie 2020, completul ajunge la concluzia că acesta depunând recursul la 23 iulie 2020, s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de depunere a recursului prevăzut de art. 245 Cod administrativ.

Prin încheierea din 16 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost numită examinarea recursului depus de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale, în complet de 5 judecători.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia instanței de apel și a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale, au fost expuse cu suficientă claritate.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Pentru început, instanța de recurs recapitulează esența litigiului.

Astfel, pe baza constatărilor instanțelor ierarhic inferioare și potrivit probelor din dosar, se observă că prin scrisoarea nr. 12360 din 27 noiembrie 2017, Procuratura Anticorupție, în legătură cu exercitarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2017978373, a solicitat Ministerului Apărării, crearea unei comisii din cadrul Ministerului, formată din specialiști în domeniul recrutării și încorporării în serviciul militar în termen, efectuarea controlului activității Centrului Militar mun. Chișinău, cât și a Comisiei Medico-Militare de pe lângă Centrul Militar mun. Chișinău la recrutarea și încorporarea în serviciul militar în termen în perioada anului 2017 sub aspectul legalității emiterii deciziilor medicale privind încorporarea în serviciul militar (f.d. 57, vol. I).

Prin ordinul Șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale nr. 747 din 29 noiembrie 2017 a Ministerului Apărării „cu privire la desemnarea comisiei de verificare inopinată a activității cotidiene a Centrului militar al mun. Chișinău”, s-a instituit comisia enunțată în scopul asigurării activității Procuraturii Anticorupție în cazul exercitării urmăririi penale nr. 2017978373 în privința persoanelor publice în cadrul Centrului militar al mun. Chișinău (f.d. 54-55, vol. I).

Prin ordinul nr. 131 din 04 decembrie 2017 al Ministerului Apărării, în pct. 2 s-a ordonat pentru neglijență admisă în cadrul executării obligațiilor funcționale, pentru controlul slab asupra respectării procedurii prevăzute de legislația în vigoare cu privire la recrutare-încorporare și încorporarea unui recrut, în serviciul militar în termen, cu probleme de sănătate, încălcarea pct. 15 (2) și (3), pct. 116 (8) lit. b), pct. 135 (13) ale Regulamentului serviciului interior al Forțelor Armate, aplicarea lui Ion Bontea a sancțiunii disciplinare „retrogradare în funcție cu o treaptă”, în temeiul art. 57 lit. c) al Regulamentului disciplinei militare a Forțelor Armate ale Republicii Moldova (f.d. 5-6, vol. I).

Conform ordinului nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017 al Ministerului Apărării, s-a dispus ca locotenent-colonel Ion Bontea, să fie eliberat din funcția de comandant al Centrului militar al mun. Chișinău, comandant batalion 13 infanterie brigada 1 infanterie motorizată și numit în funcție inferioară din motive de inaptitudine pentru funcția exercitată (f.d. 56, vol. I).

Ulterior, prin ordinul nr. 254 din 26 decembrie 2017 a Comandantului Centrului militar al mun. Chișinău, locotenent-colonel Ion Bontea, reieșind din faptul numirii prin ordinul Ministrului Apărării nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017, în funcția de comandant batalion 13 infanterie brigada 1 infanterie motorizată, s-a considerat că a predat funcția deținută și gestiunea și că a plecat pentru îndeplinirea serviciului militat în brigada 1 infanterie motorizată, exclus din lista nominală a Centrului militar de la toate felurile de aprovizionare, cu începere de la data de 26 decembrie 2017 (f.d. 78, vol. I).

Prin ordinul nr. 299 din 27 decembrie 2017 a Comandantului brigăzii 1 infanterie motorizată, mun. Bălți, locotenent-colonel Ion Bontea, numit prin ordinul Ministrului Apărării nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017 în funcția de comandant batalion 13 infanterie brigada 1 infanterie motorizată, s-a considerat sosit din Centrul militar al mun. Chișinău și inclus în lista nominală la toate felurile de aprovizionare din 27 decembrie 2017 (f.d. 79, vol. I).

După emiterea ordinelor nominalizate, în rezultatul efectuării controlului de către comisia instituită, prin proces-verbal nr. 105 din 12 ianuarie 2018, s-a constatat că locotenent-colonel Ion Bontea, comandant al Centrului militar al mun. Chișinău, în cunoștință de cauză a admis neglijență în exercitarea obligațiilor funcționale, efectuând controlul slab asupra respectării procedurii prevăzute de legislația în vigoare cu privire la recrutare-încorporare și a încorporat un recrut, cu probleme de sănătate, încălcând grav disciplina militară și prevederile pct. 15 (2) și (3), pct. 116 (8) lit. b), pct. 135 (13) ale Regulamentului serviciului interior al Forțelor Armate. De asemenea, s-a reținut că abaterile menționate cad sub incidența pct. 6 și 7 ale Nomenclatorului încălcărilor abaterilor grave de disciplină, aprobat prin ordinul Ministrului Apărării nr. 220 din 05 iulie 2011 (f.d. 62, vol. I).

Astfel, urmare a sesizării Procuraturii Anticorupție, s-a format o comisie cu scopul examinării activității Centrului militar mun. Chișinău, cât și a Comisiei Medico-Militare de pe lângă Centrul Militar mun. Chișinău la recrutarea și încorporarea în serviciul militar în termen, în perioada anului 2017. Controlul inițiat a fost finalizat la 12 ianuarie 2018 și respectiv, consemnat în procesul-verbal nr. 105 din 12 ianuarie 2018, fiind expediat în adresa Procuraturii Anticorupție.

Până la finalizarea controlului la 12 ianuarie 2018, în urma constatării de către comisie a prezumatelor circumstanțe precum că Ion Bontea a efectuat control slab

asupra respectării procedurii prevăzute de legislația în vigoare cu privire la recrutare-încorporare și încorporarea unui recrut, în serviciul militar în termen cu probleme de sănătate, de către Președintele comisiei de control, a fost întocmit un raport către Șeful Marelui Stat major al Armatei Naționale.

Ca rezultat a fost emis ordinul nr. 131 din 04 decembrie 2017 al Ministerului Apărării privind aplicarea sancțiunii disciplinare față de Ion Bontea „retrogradare în funcție cu o treaptă” și în consecință ordinele subsecvente retrogradării și anume, ordinul nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017 a Ministerului Apărării, ordinul nr. 254 din 26 decembrie 2017 a Comandantului Centrului militar al mun. Chișinău și ordinele nr. 254 din 26 decembrie 2017 a Comandantului Centrului militar al mun. Chișinău, și nr. 299 din 27 decembrie 2017 a Comandantului brigăzii 1 infanterie motorizată, mun. Bălți.

Din răspunsul nr. 11-c/19-7393 din 02 septembrie 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, rezultă faptul că cauza penală a fost clasată la 31 octombrie 2018, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, iar careva cercetări administrative efectuate de către Ministerul Apărării sau de Marele Stat Major al Armatei Naționale pe faptul încălcării regulilor de încorporare a soldatului lipsesc (f.d. 28, vol. II).

Din ordonanța de clasare a cauzei penale nr. 2018978178 din 31 octombrie 2018 și anume din explicațiile Președintelui comisiei de control, ultimul a explicat că după finisarea controlului de către comisie și expedierea procesului-verbal nr. 105 din 12 ianuarie 2018 către Procuratura Anticorupție, recrutul menționat a fost recunoscut apt pentru îndeplinirea serviciului militar și a îndeplinit serviciul militar deplin de 12 luni (f.d. 130, vol. I).

În rezultat, la 18 decembrie 2017, Ion Bontea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la anularea ordinelor, restabilirea în funcția anterior deținută și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță prin hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea fiind anulat: pct.2 al ordinului Ministerului Apărării al Republicii Moldova nr. 457 din 14 iunie 2018, prin care locotenent-colonelului Ion Bontea i s-a aplicat sancțiunea disciplinară „Eliberarea din serviciul militar înainte de expirarea contractului și eliberarea din serviciul militar în baza pct. 140 lit. k)” la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar a Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, a anulat pct. 18 al ordinului Ministerului Apărării al Republicii Moldova nr. 092 din 04 iulie 2018, prin care locotenent-colonelul Ion Bontea, comandant batalion 13 infanterie Brigada 1 infanterie motorizată, a fost eliberat din serviciul militar prin contract în rezervă în baza pct. 140 lit. k), §7 al ordinului nr. 174 din 26 iulie 2018 al Comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată al Comandamentului Forțelor Terestre al Marelui Stat Major al Ministerului Apărării al Republicii Moldova și s-a restabilit Ion Bontea în serviciul militar prin contract. A fost anulat pct. 2 al ordinului Ministerului Apărării al RM nr. 131 din 04 decembrie 2017, prin care locotent-colonelului Ion Bontea, comandant Centrul militar municipal Chișinău, i s-a aplicat sancțiunea disciplinară “retrogradarea din funcție cu o treaptă”, în temeiul art. 57 lit. c) al Regulamentului disciplinei militare ale Forțelor Armate ale Republicii Moldova, ordinul Ministerului Apărării al

Republicii Moldova, nr. 2-0138 din 11 decembrie 2017, prin care locotenent - colonelul Ion Bontea, a fost eliberat din funcția deținută de comandant Centrul militar mun. Chișinău și numit în funcția de comandant Batalion 13 infanterie Brigada 1 infanterie motorizată, ordinul nr. 254 din 26 decembrie 2017 al Comandantului Centrului militar al mun. Chișinău al Ministerului Apărării al Republicii Moldova. A fost anulat §1 pct. 1 al ordinului nr. 299 din 27 decembrie 2017 al Comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată și s-a restabilit Ion Bontea în funcția de comandant al Centrului militar al mun. Chișinău. S-a obligat Ministerul Apărării al Republicii Moldova să calculeze și să-i achite lui Ion Bontea, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea modului de calculare a salariului mediu, despăgubirea de absență forțată de la muncă (din funcția de comandant al Centrului militar al mun. Chișinău) pentru perioada 11 decembrie 2017 - 17 decembrie 2019 și s-a încasat de la Ministerul Apărării al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Bontea cu titlul de compensare a prejudiciului moral suma de 15000 de lei și 6000 de lei ce constituie cheltuielile pentru asistența juridică acordată, în rest, acțiunea a fost respinsă (f.d. 118, Vol. II).

Curtea de Apel Chișinău examinând apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale, a respins apelul și a menținut hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs ridică o problemă de drept procedural în ceea ce privește soluționarea de către instanța de apel a litigiului, care nu a elucidat toate circumstanțele importante speței și nu a verificat, care este cercul de persoane ale căror drepturi sunt afectate în speța dedusă judecătii. La acest capitol, instanța de recurs urmează să verifice dacă Curtea de Apel Chișinău a stabilit cercul de participanți ale căror drepturi ar putea fi afectate.

În conformitate cu art. 205 Cod administrativ la examinarea acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată poate atrage în proces, din oficiu sau la cerere, persoane ale căror drepturi sînt afectate de litigiul în cauză.

Dacă un terț participă la raportul juridic litigios în așa fel încît hotărîrea instanței de judecată ar interveni direct în drepturile lui, atunci această persoană terță trebuie atrasă în proces. Această prevedere se aplică, în special, cînd:

a) o persoană contestă actul administrativ individual favorabil eliberat unui terț sau cere constatarea nulității acestuia;

b) o persoană contestă un act administrativ individual defavorabil emis la cererea unui terț sau cere constatarea nulității acestuia;

c) o persoană înaintează acțiune în contencios administrativ pentru obligarea unei autorități publice să emită un act administrativ individual defavorabil pentru un terț;

d) o persoană înaintează acțiune în contencios administrativ pentru obligarea unei autorități publice să emită un act administrativ individual favorabil pentru ea și favorizarea poate fi acordată numai o singură dată sau doar pentru un număr limitat de persoane.

Dacă o persoană înaintează acțiune în contencios administrativ pentru obligarea unei autorități publice să emită un act administrativ individual și emiterea acestuia necesită încuviințarea unei alte autorități publice, atunci ultima este atrasă în proces.

În contextul celor relatate Colegiul lărgit concluzionează că instanța de apel prematur a respins apelul depus de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale și a menținut hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, deoarece nu a stabilit cercul de persoane ale căror drepturi ar putea fi afectate la soluționarea litigiului și nu a atras în proces pe Comandantul Centrului Militar al mun. Chișinău, persoana care a exercitat până la restabilirea lui Ion Bontea în această funcție, deoarece în rezultatul acestei hotărâri persoana terță va pierde funcția de conducere a Centrului Militar din mun. Chișinău și va ocupa o funcție inferioară.

Chestiunea legată de neatragerea unei părți în procesul judiciar a fost examinată în numeroase cauze de către Ct.E.D.O., spre exemplu, Business și investiții pentru toți vs Moldova din 13 octombrie 2009 sau Cornea vs Moldova din 22 iulie 2014. În ambele spețe, s-a constatat că instanțele naționale au respins cererea unui terț – reclamant de a fi introdus în procesul judiciar, deși hotărârea judecătorească i-au lezat, în mod direct, drepturile și interesele lui. Astfel, Curtea Europeană a stabilit că a fost încălcat dreptul acestuia de acces la un tribunal. În același context, art. 6 alin. (1) al C.E.D.O. garantează un echilibru echitabil între părți, și anume, fiecărei părți trebuie să i se ofere o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condiții care nu-l plasează într-un dezavantaj substanțial față de adversarul sau oponentii săi (a se vedea Regner vs Cehia (M.C.), 19 septembrie 2017, parag. 146). Procedând la aplicarea acestor principii, Ct.E.D.O. a considerat că dreptul unei persoanei la un proces echitabil este afectat, atunci când ea nu are posibilitatea să participe într-un mod semnificativ la procedurile judiciare (a se vedea Prebil vs Slovenia, 19 martie 2019, parag. 45).

În contextul celor relatate Colegiul lărgit concluzionează că instanțele judecătorești inferioare prematur au admis cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea, deoarece nu au stabilit cercul de persoane ale căror drepturi ar putea fi afectate la soluționarea litigiului și astfel nu au atras în proces pe Comandantul Centrului Militar al mun. Chișinău.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de fond la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale, de a casa decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 247, art. 248, alin. (1), lit. d) și alin. (2), art. 258, alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Marele Stat Major al Armatei Naționale.

Se casează integral decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în

cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova, Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la anularea ordinelor, restabilirea în funcția anterior deținută și compensarea cheltuielilor de asistență juridică și cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bontea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea ilegalității și declarării nulității ordinelor, restabilirea în funcția anterior deținută, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată, și se restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Nina Vascan